

**PROGRAMUL NAȚIONAL
PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII ÎNVĂȚĂRII LIMBII ROMÂNE
ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÎNT GENERAL CU INSTRUIRE ÎN
LIMBILE MINORITĂȚILOR NAȚIONALE
2016-2020**

I. ANALIZA SITUAȚIEI ȘI IDENTIFICAREA PROBLEMELOR

**1. PROBLEME VIZÎND ÎNVĂȚAREA LIMBII ROMÂNE ÎN INSTITUȚIILE
DE EDUCAȚIE TIMPURIE**

1.1. Cadrul normativ

La etapa actuală, în republică activează 214 grădinițe cu un contingent de circa 26150 de copii alolingvi. Doar 30% beneficiază de activități în limba română, ceilalți copii studiază limba ulterior, la școală, începînd cu clasa I. Situația existentă îi dezavantajează pe copii, or, această etapă, în opinia specialiștilor în domeniu, este una favorabilă pentru studierea unei limbi nonmaterne.

Necesitatea studierii limbii române de la vârsta preșcolară devine tot mai importantă, deoarece o bună cunoaștere a limbii oficiale de către copiii alolingvi le-ar da posibilitatea să-și continue studiile în limba de stat și, ulterior, să se integreze profesional în mod eficient. Introducerea unui studiu oral obligatoriu în grupele medii, mare și pregătitoare din instituțiile de educație timpurie ar facilita mult însușirea limbii române. În acest scop poate fi aplicată experiența de succes a multor țări: modelele organizaționale, metodologiile, dar și sistemul de salarizare al cadrelor didactice.

Prin Codul educației, cadrul legal prevede asigurarea de către stat a condițiilor necesare pentru studierea limbii române în toate instituțiile de învățămînt. Se impune ajustarea cadrului normativ pentru a facilita învățarea limbii române începînd cu grupele medii, mari și cele pregătitoare din instituțiile de educație timpurie și completarea acestuia cu prevederile de rigoare care ar permite desfășurarea adecvată a procesului de promovare a modelelor eficiente de învățare a limbii române în grădinițe.

1.2. Asigurarea didactică și metodică a procesului de învățare a limbii române la etapa educației timpurii

Instituțiile preșcolare care oferă copiilor alolingvi posibilitatea de învățare a limbii române utilizează diverse abordări de învățare și diverse materiale didactice. Este necesar să se efectueze un studiu al experienței acestora, pentru încorporarea într-o abordare conceptuală și metodologică unică. Pentru asigurarea unui proces calitativ de învățare a limbii române în grădinițe, este necesară asigurarea pregătirii cadrelor didactice în vederea stăpînirii didacticii unei limbi nonmaterne la etapa studiului oral în grupele medii, mari și cele pregătitoare, precum și elaborarea materialelor didactice și metodologice necesare (fișe didactice, materiale audio și video, ghiduri metodologice etc.).

2. PROBLEME PRIVIND CALITATEA PROCESULUI DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE A LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE CA DISCIPLINĂ ȘCOLARĂ

2.1. Modernizarea documentelor de politici educaționale în vederea racordării procesului de învățare a limbii române la tendințele europene în domeniu

Procesul de învățare a limbii și a literaturii române se realizează actualmente în 259 de instituții cu instruire în limbile minorităților naționale, în temeiul documentelor reglatoare în vigoare:

- 1) *Standardele de eficiență a învățării la limba și literatura română* (aprobate prin ordinul Ministrului Educației nr. 1001 din 23 decembrie 2011);
- 2) *Panurile-cadru* aprobate actualmente pentru fiecare an de studii de către Ministerul Educației;
- 3) *Curriculumul modernizat la limba și literatura română pentru învățămîntul primar, gimnazial și liceal*, ediția 2010 (aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 331 din 12 mai 2010).

Deși asigurarea didactică a disciplinei este bună, nivelul de stăpînire a limbii române a elevilor alolingvi este insuficient, iar în procesul de învățare a limbii române se atestă diverse probleme:

- insuficiența abordării funcționale în ceea ce privește selectarea competențelor urmărite și a conținuturilor învățării;
- axare prea mare pe studiul literaturii în detrimentul comunicării;

- profesori cu pregătire insuficientă (cunoașterea slabă a limbii române; formare inițială și continuă insuficiente);
- lipsa motivației elevilor;
- angajarea în câmpul muncii indiferent de nivelul de cunoaștere al limbii române etc.

În scopul îmbunătățirii calității procesului de învățare a limbii române, este necesară ajustarea cadrului normativ la rigorile procesului de angajare a persoanelor în câmpul muncii, avînd dovada nivelului necesar de cunoaștere al limbii române, precum și pentru sporirea calității formării inițiale a profesorilor.

Proiectele implementate de diverse organizații neguvernamentale cu sprijinul financiar oferit de Fundația SOROS Moldova, USAID, ÎCNM al OSCE, Consiliul European, Fundația Olandeză CORDAID ș.a., în scopul ameliorării procesului de predare a limbii de stat, au facilitat cercetarea problemei, precum și formarea continuă a profesorilor și elaborarea auxiliarelor didactice, crearea unor centre metodice zonale, dotarea bibliotecilor școlare din instituțiile respective cu dicționare, materiale didactice și echipamente. Aceste acțiuni au revoluționat din punct de vedere didactic procesul de învățare a limbii române de către elevii alolingvi, stimulînd motivația populației școlare și facilitînd activitatea cadrelor didactice.

Cu toate acestea, imperfecțiunea politicilor educaționale în domeniu, precum și cadrul normativ depășit, nu asigură plenar condițiile necesare de studiere a limbii și literaturii române. Este necesară, în acest context, corelarea documentelor de politici educaționale existente cu prevederile Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL).

Concepția didactică a disciplinei limba și literatura română pentru alolingvi

Elaborarea unei noi Concepții didactice a disciplinei *Limba și literatura română pentru instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale*, corelată cu Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi va permite modernizarea documentelor de politici educaționale, lucru care va spori calitatea procesului de învățare a limbii române.

Standardele educaționale

În perioada 2011-2012 au fost elaborate Standardele de eficiență a învățării, document care reglementează finalitățile studierii limbii și literaturii române pentru elevii alolingvi. Documentul reprezintă un punct de referință în organizarea și proiectarea activităților educaționale. Deși în ultimii 20 de ani s-au întreprins pași concreți pentru ameliorarea cunoașterii limbii de stat de către toți cetățenii țării, situația rămâne a fi complexă. După 9 sau 12 ani de școlaritate și studiere a limbii române, susținând probele de evaluare, o bună parte dintre elevi nu au competențe reale de comunicare curentă și nu sînt pregătiți din punct de vedere lingvistic pentru inserția socială.

Conform Raportului Agenției de Asigurare a Calității, subordonată Ministerului Educației, rata de promovare a examenului la disciplina Limba și literatura română (alolingvi) pentru anul 2015 este distribuită în felul următor:

Treapta de școlaritate	Total candidați	Nota medie	Nu au promovat
Testare finală, cl. a IV-a	6286	7,99	62
Examenul de absolvire a gimnaziului	7156	7,21	57
Examenul de bacalaureat	3302	6,60	324

În calitate de document normativ, Standardele sînt cel mai aproape de conceptul modern promovat prin CECRL. Este necesară o actualizare a lor și aplicarea lor adecvată în procesul de predare-învățare-evaluare.

Curriculumul școlar. Valori și atitudini. Competențe. Conținuturi

Valori și atitudini

Analiza *Curriculumului* în vigoare în vederea sincronizării /corelării cu valorile fundamentale, naționale și europene a demonstrat că sistemul de valori identificat în curriculumul gimnazial și liceal (ediția 2010) la disciplina *limba și literatura română* (componentele esențiale) asigură crearea reală a premiselor pentru formarea/dezvoltarea competențelor comunicativ-lingvistice. Conținuturile contribuie parțial la formarea elevilor ca cetățeni activi ai societății, Europei, ca indivizi independenți, conștienți, productivi, creativi etc. în acțiunile lor, pentru a deveni responsabili și cooperanți în relațiile cu alte persoane, acceptînd diferențele fiecăruia,

dar, în primul rînd, dezvoltarea competenței de comunicare în limba română prin valori și pentru valori.

Odată formată, competența devine ea însăși o valoare individuală, colectivă, națională și europeană, deoarece cunoașterea unei limbi nonmaterne (în cazul dat, limba oficială a statutului) constituie și una din competențele-cheie europene. Un loc aparte revine conceptelor despre *identitate* și *interculturalitate*, incluse în aria tematică a conținuturilor educaționale încă la etapa claselor primare.

Cu toate acestea, inventarierea curriculumului a stabilit un anumit deficit la nivel de conținuturi cu referire la valorile europene: *asigurarea păcii, democrația, multilingvismul, libertatea de exprimare, libertatea de circulație, pluralismul de opinii, apărarea drepturilor omului, spiritul civic, cooperarea, transparența, echitatea, toleranța* etc. care sînt doar parțial reflectate în curriculum. Urmează ca concepătorii de curriculum să ia în considerare neajunsurile identificate și să completeze componenta *Conținuturi educaționale* cu unități de conținut care să acopere și aspectul *valori europene*.

Competențe

La etapa următoare de perfecționare a documentelor curriculare, este necesară racordarea la CECRL, document care stă la baza însușirii limbilor nonmaterne / străine în țările Uniunii Europene. Alinierea la documentul european presupune și redimensionarea curriculumului în sensul structurării competențelor în corespundere cu nivelurile descrise în CECRL. Curriculumul actualizat trebuie să se axeze pe asigurarea formării competențelor necesare pentru comunicare eficientă și integrare sociolingvistică și profesională a cetățenilor alolingvi. Se impune revederea modalităților de structurare a studiului disciplinei *Limba și literatura română*. Studiul literaturii poate fi abordat eficient doar în clasele liceale, atunci cînd elevii au competențe de comunicare care să le permită acest lucru.

Conținuturi

Se impune necesitatea modernizării conținuturilor la disciplina Limba și literatura română, în vederea asigurării relevanței pentru interesele copiilor și adolescenților de astăzi, pentru perspectivele lor de dezvoltare personală, socială și profesională în calitate de cetățeni activi ai Republicii Moldova.

2.2. Eficientizarea sistemului de evaluare a competențelor de comunicare ale elevilor în corespundere cu CECRL

Tendința spre o apreciere obiectivă și echitabilă a introdus testul unic (în scris) care constituie o etapă importantă în evaluarea finală, dar care se dovedește a fi insuficient pentru evaluarea reală a competențelor elevilor. Diversificarea instrumentelor de evaluare, inclusiv a celor de evaluare orală, în contexte autentice de comunicare, racordarea lor la nivelurile de competențe stabilite în CECRL va permite creșterea performanțelor elevilor la limba și literatura română.

2.3. Asigurarea procesului educațional cu manuale și materiale didactice și metodologice elaborate în baza standardelor și curriculumului modernizat

În perioada de după 1989, interesul societății pentru studierea limbii române a sporit considerabil. Predarea limbii române în învățământul preuniversitar, cu toate schimbările de atitudine, a reclamat atenția mai multor proiecte internaționale, contribuind la redactarea unei noi generații de manuale, fiind elaborat și editat întreg setul de manuale și materiale didactice (ghiduri, fișe didactice, caiete etc.) de către autori și edituri cu experiență în domeniu.

Manualele în vigoare de limba și literatura română (cl. I-XII) sînt conforme prevederilor curriculare și oferă situații de învățare reale, adecvate pentru formarea competenței de comunicare. Odată însă cu modernizarea curriculară, se va impune și elaborarea unei noi generații de manuale. Sporirea calității însușirii limbii române se poate obține prin asigurarea disciplinei la nivel de elaborări alternative (lucrări didactice în format electronic; fișe didactice de evaluare conforme CECRL; materiale practice pentru evaluarea curentă, în special cea orală; înregistrări audio/ video și alte auxiliare didactice).

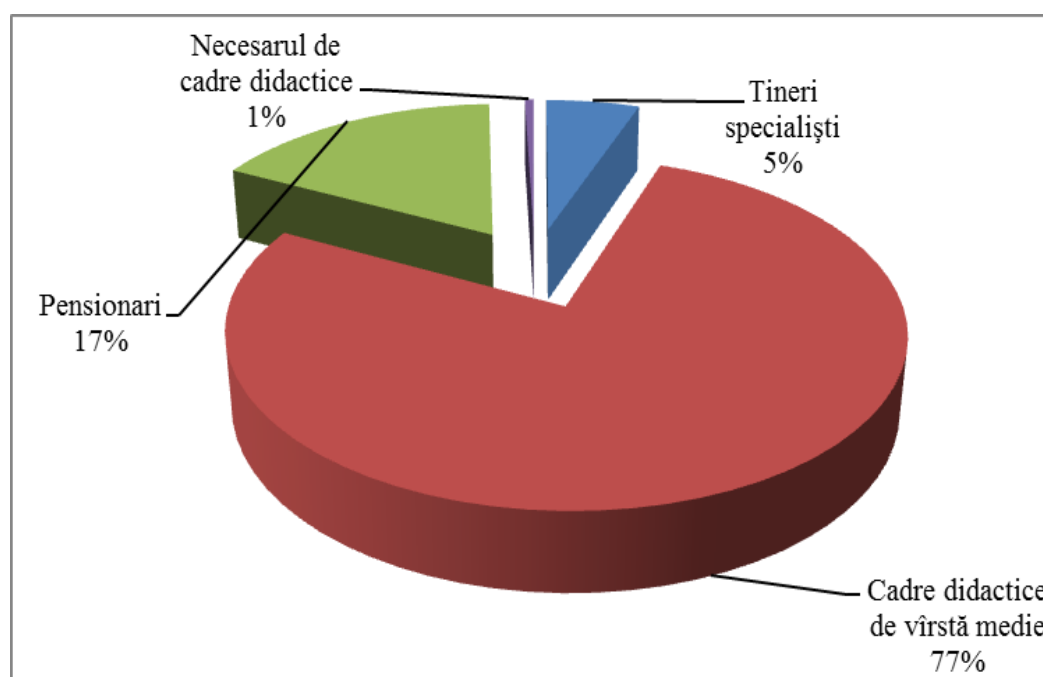
Una dintre verigile slabe ale procesului educațional sînt bibliotecile școlare care nu dispun sau dispun parțial de literatură conform curriculumului (literatură artistică, texte literare și nonliterare), dicționare explicative, de sinonime și antonime, bilingve, tehnică necesară (proiector, computer) etc.

2.4. Modernizarea programelor de formare inițială a cadrelor didactice

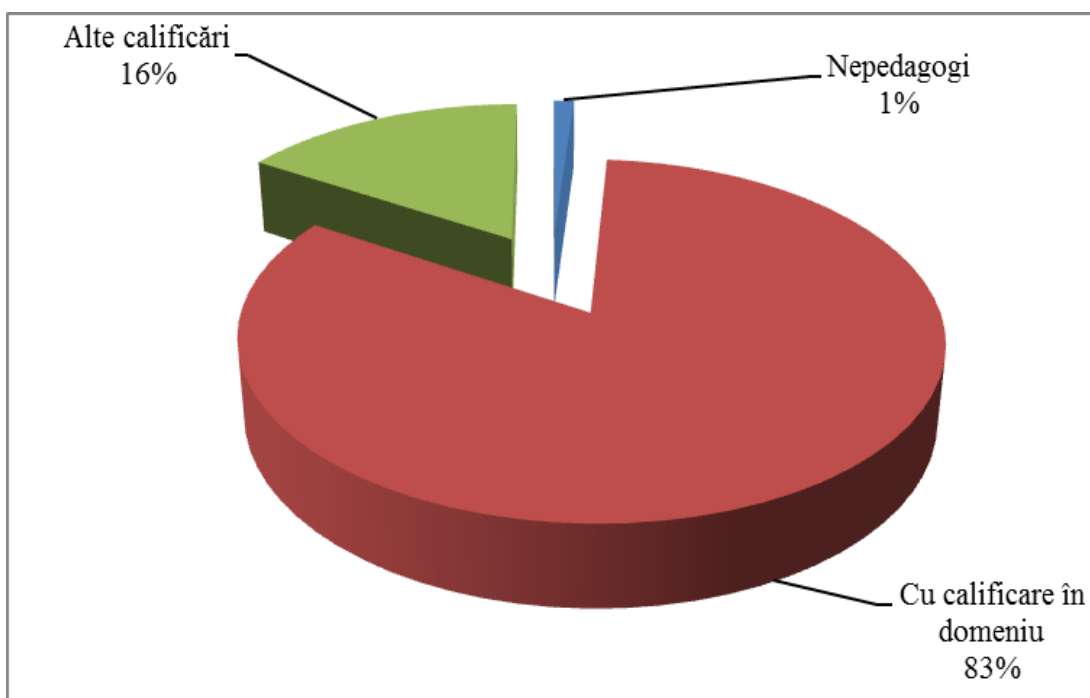
O componentă esențială în procesul de formare a competenței de comunicare a elevilor alolingvi este asigurarea cu cadre didactice calificate. Potențialul uman antrenat în predarea limbii române este divers. Nu toți profesorii au o pregătire

adecvată, studii filologice sau specialitatea *profesor de limba și literatura română (nonmaternă)*. 16% din profesori sînt profesori de limba rusă (nonmaternă), spaniolă, engleză, franceză etc., adică *parțial* sînt pregătiți pentru a preda, cunoscînd didactica învățării unei limbi nonmaterne, dar nu au pregătirea necesară la capitolul limba română ca limbă nematernă. În mediul rural, în calitate de profesori activează persoane (1%) care cunosc româna ca vorbitori nativi, dar nu au studiile pedagogice și filologice necesare.

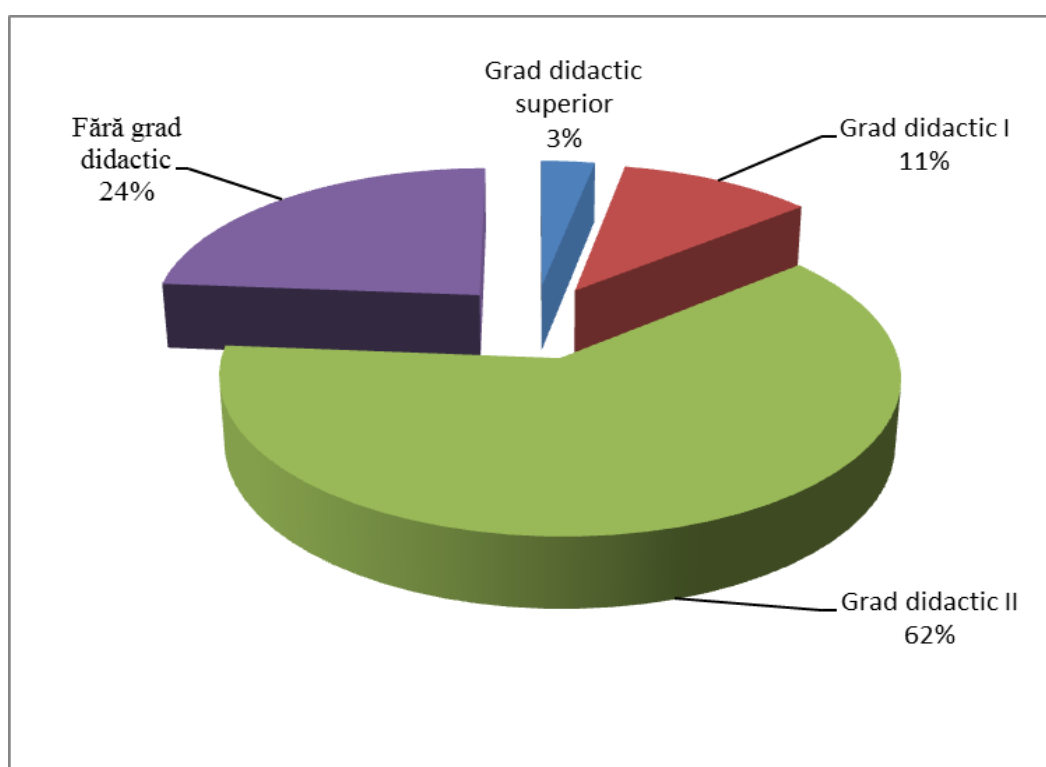
O statistică relevantă în acest sens se poate extrage din baza de date a Ministerului Educației, actualizată anual. Figurile 1-3 prezintă datele pentru anul de studii 2014-2015 în instituțiile de învățămînt preuniversitar activează 962 de profesori, dintre care 53 - tineri specialiști, 164 – pensionari. Posturi vacante - 5. Cca 740 de profesori au în medie peste 17 ani de activitate în calitate de profesor de limba și literatura română.

Figura 1. Vîrsta cadrelor didactice

Figura 2. Calificarea profesorilor conform diplomei

Figura 3. Gradul didactic deținut de profesori

Conform statisticilor, doar 29 de profesori (3%) au gradul didactic superior; 105 profesori (11%) – gradul didactic I, 600 profesori (62%) - gradul didactic II, iar 228 profesori (24%) sînt fără grad didactic.

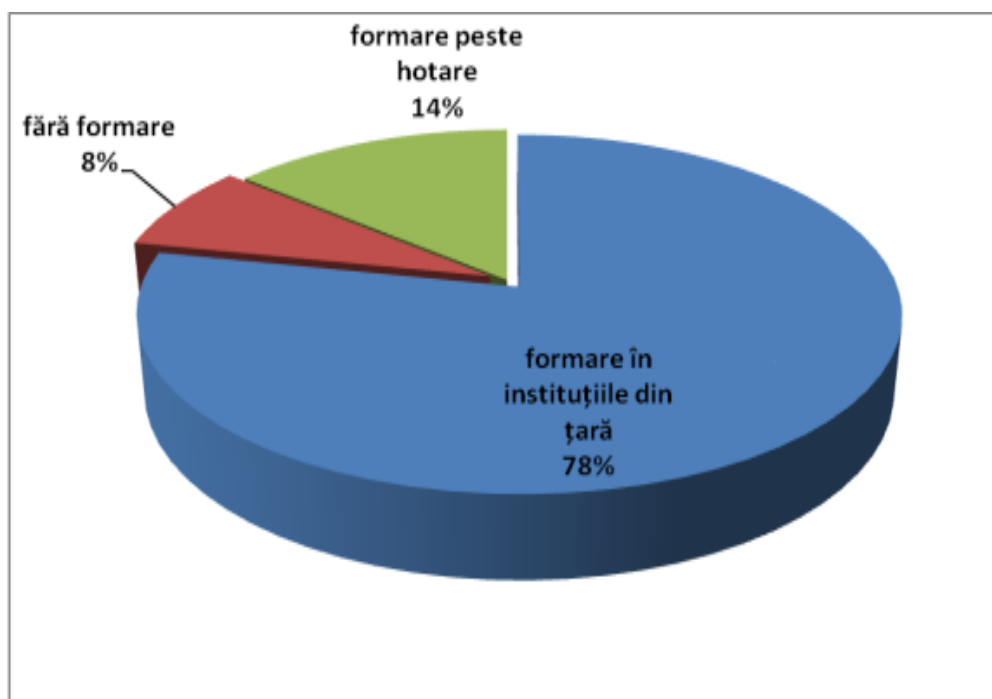
Formarea inițială a cadrelor didactice se realizează la șase instituții de învățământ superior: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Stat din Cahul, Universitatea de Stat din Comrat, Universitatea de Stat din Taraclia. În cinci instituții formarea inițială se realizează doar la o singură specialitate (USM, USB - *Limba și literatura rusă și limba română*; Universitatea de Stat din Comrat, Universitatea de Stat din Tiraspol - *Limba și literatura română și limba engleză* (alolingvi), iar la UPS „Ion Creangă” - la 3 specialități: *Limba și literatura română și engleză* (alolingvi); *Limba și literatura română și rusă* (alolingvi); *Limba și literatura română și bulgară* (alolingvi), iar numărul de studenți în aceste grupe este nesemnificativ.

Se constată faptul că nu există un cadru referențial comun de instruire lingvistică și de specialitate pentru toate instituțiile implicate în procesul de pregătire inițială a profesorilor, nu există o metodologie unică de pregătire a profesorilor. Instituțiile nu dispun de programe de formare inițială specializate pentru etapele preșcolară, primară și pentru predarea disciplinelor nonlingvistice în limba română. Este necesară crearea unui Cadru de referință comun pentru toate instituțiile de învățământ superior.

Problemele stringente ce urmează a fi soluționate vizează perfecționarea specialiștilor universitari în domeniul metodicii predării Limbii române ca limbă nematernă; diversificarea oportunităților de formare pentru profesorii universitari; recalificarea acestora prin stagii de formare cu participarea experților internaționali; actualizarea cursurilor ce țin de didactica limbii și literaturii române în învățământul superior.

2.5. Modernizarea programelor de formare continuă a cadrelor didactice în vederea racordării la CECRL

Un capitol aparte în eficientizarea procesului de predare a limbii române este formarea continuă a cadrelor didactice. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Universitatea de Stat „Aleco Russo” din Bălți și Institutul de Științe ale Educației oferă programe complexe de formare continuă în domeniul limbii române ca limbă nonmaternă. Alte centre de formare profesională precum Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Stat din Comrat, Centrul Educațional Pro Didiactica, ANTEM ș.a. pun la dispoziția profesorilor programe conexe, pe diferite dimensiuni, în funcție de nevoile de formare ale cadrelor didactice. S-a constatat că 78% de profesori și-au perfecționat măiestria didactică la instituțiile menționate, iar 14% de profesori au beneficiat de cursuri peste hotare (România), 8% dintre pedagogi nu au participat la stagii de formare continuă.

Figura 4. Formarea continuă a cadrelor didactice

Analiza situației demonstrează că potențialul formatorilor nu întotdeauna poate face față nevoilor de instruire continuă a cadrelor didactice. Programele de formare continuă uneori le repetă întocmai pe cele de formare inițială, nu se explică esența documentelor reglatorii, nu se folosesc instrumente eficiente de aplicare a acestora, nu se ia în considerare specificul activităților în clasă. Cu anumite excepții, nu se aplică forme eficiente, utile și moderne de evaluare a competențelor profesionale ale profesorilor la finele stagiilor de formare; există programe de formare care se axează pe recalificarea / formarea continuă a cadrelor didactice la disciplina limba și literatura română, dar nu și pe formarea cadrelor didactice la disciplinele nonlingvistice; nu există programe de formare inițială și continuă specializate pentru profesorii care predau la etapele preșcolară și primară; nu există oferte calitative de instruire la distanță. Soluționarea nevoilor de formare solicită implementarea unui nou concept pentru programele de formare continuă a cadrelor didactice.

3. INTEGRAREA SOCIOLINGVISTICĂ A ELEVILOR ALOLINGVI. FORMAREA COMPETENȚELOR DE COMUNICARE ALE ELEVILOR PRIN EXTINDEREA NUMĂRULUI DE DISCIPLINE PREDATE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

3.1. Asigurarea cadrului legal, normativ și de politici care să faciliteze extinderea ariei de utilizare a limbii române, inclusiv prin predarea altor discipline în limba română

Nevoia de integrare sociolingvistică a elevilor este evidentă. Studiile realizate (CE Pro Didactica, OSCE) în domeniu scot în evidență faptul că mediul de aplicare (mediul de comunicare în limba română în afara orelor) este un factor important, adesea neglijat. Doar 40,2 % dintre elevi utilizează adesea limba română pentru a citi ziare și reviste; literatură artistică; a asculta radioul; a se uita la televizor; a discuta cu vecinii, prietenii; a căuta informații pe Internet; a participa la activități extracurriculare la limba română. Informația ar fi optimistă, dacă nu ar exista, în sondaj, în opoziție cu opțiunea adesea, opțiunea niciodată. Astfel, 50,4 % dintre elevii chestionați nu citesc niciodată ziare în limba română, 34,1 % (!) niciodată nu vorbesc româna în comunitate, cu vecinii, prietenii etc.

Experiența europeană dispune de suficiente modele de predare-învățare-evaluare a limbilor oficiale ale statelor. Există diferite modalități de succes pentru a îmbina studierea limbii oficiale cu cea a minorității în cadrul sistemului de învățământ:

- limba minorității poate fi utilizată ca limbă de instruire pentru toate disciplinele, fiind obligatorie studierea limbii oficiale;
- limba minorității poate fi limbă de instruire pentru unele discipline, celelalte fiind predate în limba oficială (învățământul bilingv);
- limba minoritară poate fi utilizată la studierea unor discipline particulare, cum ar fi limba și literatura maternă, toate celelalte obiecte fiind studiate în limba oficială.

Numeroase țări promovează forme de educație multilingvă. De obicei, acest lucru presupune că o parte a curriculumului este predată într-o altă limbă decât limba maternă, sau o disciplină de studiu este predată într-o altă limbă decât limba maternă ș.a. În ultimii ani, această abordare, numită și *CLIL (Content and Language Integrated Learning , cf. Marsh & Marsland 1999/Învățarea integrată a conținutului și limbii)*, care se aplică pe larg în diferite țări.

Termenii *educație multilingvă* și *CLIL* vor fi folosiți pentru a desemna forma de educație vizînd însușirea unei discipline de studiu în limba română pentru elevii alolingvi.

Datorită eficienței și capacității de a-i motiva pe elevi (dar și pe părinți), învățarea unei limbi străine bazată pe conținuturile unei discipline de studiu reprezintă pentru Uniunea Europeană o zonă prioritară a planului de acțiune pentru promovarea

învățării limbilor străine (limbilor-țintă) și a diversității lingvistice. În țările europene precum Marea Britanie, Italia, Franța, Spania, Slovenia, România ș.a. se folosește pe larg metoda CLIL. În țările menționate ea se practică pe larg la diferite discipline precum: matematica, chimia, geografia, istoria etc. Metoda CLIL funcționează cu succes în liceele bilingve din majoritatea țărilor europene, dar este încă foarte puțin aplicată în Republica Moldova.

Începînd cu anul 1998, au existat inițiative de implementare a unor proiecte răslețe ce țin de studierea aprofundată a limbii române de către alolingvi. Abia în 2009 a fost inițiat un proiect în care se pune problema studierii de către elevii alolingvi a unor discipline în limba română. La momentul actual, doar 12% din elevii alolingvi studiază în acest format. Cu toate acestea, profesorii obțin deja rezultate demne de urmat, fiind susținuți de managerii școlari, de părinți și, nu în ultimul rînd, de elevi.

Este important de a întreprinde activități concrete pentru motivarea elevilor, părinților, profesorilor alolingvi, administrațiilor privind calitatea însușirii disciplinei de studiu; informarea minuțioasă a acestora despre avantajele educației multilingve și a perspectivei elevilor de obținere a studiilor profesionale și de angajare în cîmpul muncii. Instruirea multilingvă oferă posibilitatea de a învăța limba de stat într-un context autentic de învățare, ceea ce creează pe viitor posibilități largi de dezvoltare a carierei profesionale, contribuind și la o integrare socială cu succes.

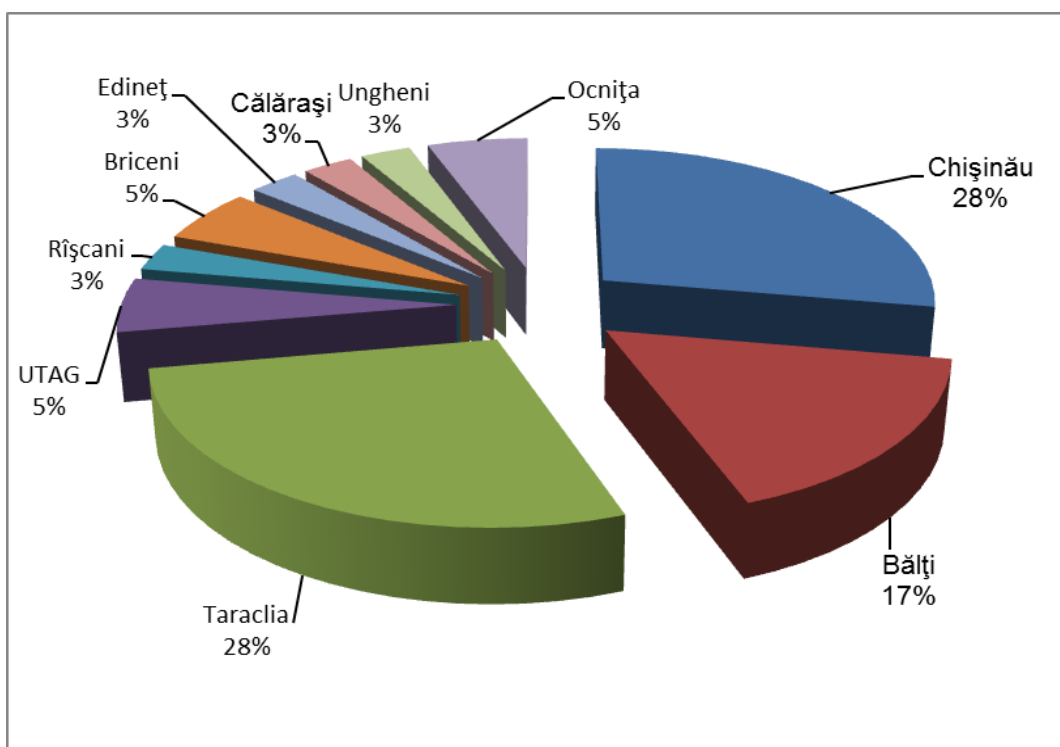
Conexiunile valorilor fundamentale cu cadrul curricular al limbii române pentru alolingvi sînt primordiale. Însușirea valorilor educației multilingve (cunoașterea limbii materne; a limbii oficiale și prin predarea unor discipline în limba română; a limbilor străine; acceptarea și respectarea diferențelor lingvistice și a celor culturale; conștiința lingvistică etc.) oferă copiilor alolingvi șanse suplimentare de integrare socială și profesională eficientă.

Participanții la promovarea și implementarea educației multilingve conștientizează că este vorba despre o activitate importantă: pentru ca această educație să fie de succes, sînt necesare nu doar programe educaționale și resurse materiale, dar în mod special promovarea / popularizarea în societate a nevoii de comunicare, a priorităților de stăpînire a două sau mai multe limbi, deoarece *motivația pozitivă începe în familie*. Familia nu doar dezvoltă o atitudine pozitivă față de limba maternă, dar își învață copiii să fie toleranți față de alte culturi, să înțeleagă / să conștientizeze importanța cunoașterii limbii țării în care trăiește.

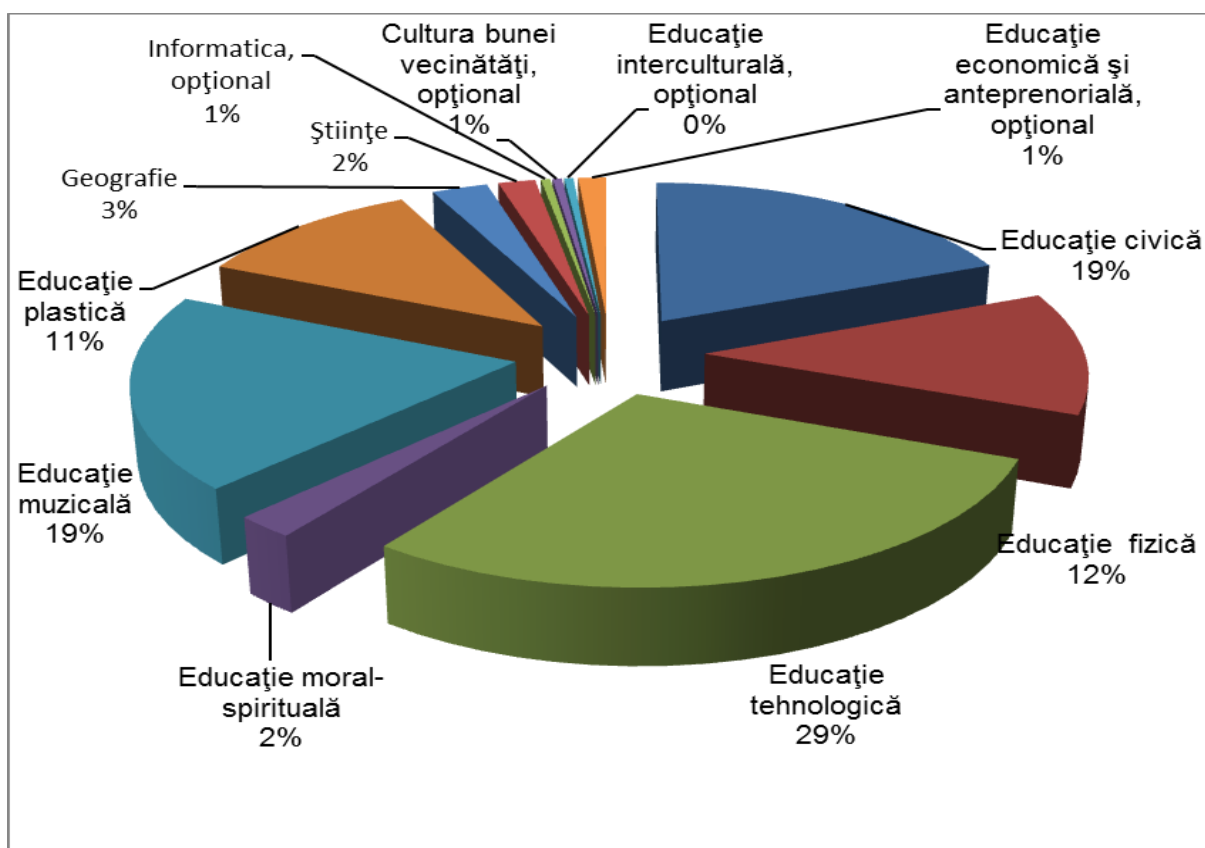
Urmînd experiența diferitor țări, este necesară elaborarea și instituționalizarea mai multor variante de implementare a educației multilingve, care să fie aprobate prin cadrul legal. Planul de învățămînt urmează să stabilească modelele propuse de Ministerul Educației, iar fiecare instituție de învățămînt își va putea alege unul dintre modele sau să-și creeze propriul model.

3.2. Rezultate ale experimentului de predare a unor discipline în limba română

Proiectul educațional „Integrarea sociolingvistică a elevilor alolingvi prin extinderea numărului de discipline școlare studiate în limba română” a fost inițiat în 2011 de către Ministerul Educației al Republicii Moldova. Experimentul s-a realizat în 35 de instituții preuniversitare de învățămînt (Figura 5.) Actualmente, 72 de profesori predau 8 discipline școlare în limba română (Figura 6). Beneficiază de instruire cca 4943 de elevi din 223 de clase cu instruire în limbile minorităților naționale.

Figura 5. Raioanele participante în proiect

Figura 6. Distribuția elevilor pe discipline predate

Pentru studierea și promovarea metodei CLIL, sînt necesare alocații financiare pentru:

- organizarea stagiilor de formare a cadrelor didactice privind esența / algoritmul metodei;
- organizarea seminarelor cu asistență la orele model ale colegilor cu experiență;
- monitorizarea sistematică a activității instituțiilor care aplică abordarea respectivă;
- asigurarea profesorilor cu literatură metodică și mijloace tehnice;
- stagii de formare/schimb de experiență a membrilor grupului de lucru în țările, în aplicarea instruirii multilingve a fost una de succes (Țările Baltice, Elveția, Ungaria, Finlanda, Olanda etc.).

Extinderea numărului de instituții / clase în care s-ar preda unele discipline școlare în limba română ar oferi ulterior mai multe șanse elevilor alolingvi: un nivel mai bun de competență, rezultate mai bune în cadrul examenelor, posibilitatea de a însuși o profesie în limba română, lărgirea ariei de încadrare în câmpul muncii, dar și de a se simți confortabil în mediul lingvistic al Republicii Moldova. Monitorizarea instituțiilor implicate în acest proces se va realiza atît prin organizarea seminarelor de

formare cu participarea profesorilor experimentați, cât și prin vizitele sistematice în școli.

3.3. Dezvoltarea resurselor umane în domeniul aplicării metodologiei CLIL

Pentru a putea stăpîni cîteva limbi, este necesară asigurarea unui număr de condiții prealabile. Este oportun ca profesorii să aibă pregătirea inițială corespunzătoare pentru a realiza învățarea limbilor cât mai timpuriu. Experiențele internaționale recomandă ca metoda să se aplice începînd cu instituțiile de educație timpurie, dar și tradițional, ca disciplină școlară, în clasele I-XII.

Abordarea CLIL implică o anumită reorganizare a activității instituțiilor de învățămînt preuniversitar, dar și o redimensionare a formării continue a profesorilor: însușirea / cunoașterea limbii române de către toți profesorii, indiferent de specialitate (în conformitate cu prevederile legale nou stabilite); abilitatea de predare a disciplinei nonlingvistice integrată cu limba română (predată în limba română) etc.

Profesorii, părinții, elevii – întreaga societate trebuie să devină conștientă de necesitatea învățării de timpuriu a limbilor, inclusiv a limbilor străine, preum și de avantajele acestei metode de însușire a limbilor.

3.4. Asigurarea procesului educațional în baza metodologiei CLIL cu materiale didactice și metodologice

Modelele de implementare a învățării integrate a coninuturilor disciplinare și a limbii române trebuie să fie sprijinite prin instrumentariul necesar, adică materiale didactice și metodologice necesare. Este imperios necesară preluarea și traducerea, în cazul disponibilității, sau elaborarea și editarea unor ghiduri metodologice de implementare a curriculumului disciplinar care să dirijeze procesul de predare a disciplinei în limba română prin recomandări concrete și practice. Sînt necesare materiale didactice complementare manualelor, care să faciliteze învățarea: fișe ilustrative, jocuri didactice, dicționare bilingve etc.

3.5. Asigurarea formării inițiale pentru implementarea metodologiei CLIL

Pentru a asigura instruirea inițială privind implementarea metodologiei CLIL, sînt necesare cursuri pentru implementarea metodologiei respective în cadrul studiilor de licență și, funcție de necesitate, inițierea unui program de studii de masterat pentru pregătirea specialiștilor în domeniul metodologiei CLIL.

3.6 Asigurarea formării continue a profesorilor pentru implementarea metodologiei CLIL

Este imperios necesară elaborarea și diversificarea programelor de formare continuă în predarea disciplinelor nonlingvistice în limba română și sprijinirea organizării stagiilor de formare de către instituțiile prestatoare de servicii de formare continuă. Extinderea posibilităților de monitorizare a proiectului inițiat poate avea loc prin instituirea unor centre zonale de mentorat în metodologia CLIL (Chișinău, Bălți,, Unitatea Teritorial-Autonomă Găgăuzia).

4. PROBLEME PRIVIND NECESITATEA EXTINDERII MEDIULUI DE COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ PENTRU ELEVII ALOLINGVI

4.1. Promovarea activităților extrașcolare în vederea extinderii mediului de comunicare în afara lecțiilor, în cadrul instituției de învățământ și pe plan național

Mediul lingvistic și ambianța culturală sînt două componente esențiale ale procesului de însușire a unei limbi nonmaterne. Relația dintre *limbă* și *cultură* este una primordială, deoarece achiziția unei limbi nu poate fi concepută fără a se lua în considerare aspectul cultural, teritoriul definit din punct de vedere geografic, istoric și cultural, unde se manifestă social absolventul. Mediul lingvistic oferă posibilitatea tuturor celor care învață să-și valorifice experiența lingvistică.

Învățarea limbii poate fi realizată atât formal cît și nonformal. Avantajele *învățării formale și nonformale* (activități zilnice, săptămînale etc.) nu trebuie neglijate. Lipsa de comunicare a alolingvilor în limba română în activitățile zilnice, legate de viața de familie sau timpul liber, confirmă importanța extinderii mediului de comunicare în limba română în afara lecțiilor propriu-zise de limba română. *În cadrul instituției*, poate fi asigurată suplimentarea cu activități extrașcolare, cursuri opționale, cercuri pe interese sau proiecte ale copiilor, deoarece mediul, în cele mai multe cazuri, favorizează cunoașterea limbii române, fiind unul dintre factorii decisivi. Dat fiind însă faptul relativei izolării spațiale a unor comunități (locuite compact de ucraineni, găgăuzi, bulgari etc.), comunicarea în școală este extrem de utilă. În cazul orașelor mari (Chișinău, Bălți), școlile cu predare în limba rusă își creează o rețea proprie și nu se intersectează decît rareori, în cadrul unor concursuri la disciplinele școlare, cu cele cu predare în limba română.

Menționăm că planul-cadru oferă ore opționale și activități extracurriculare care sînt adaptate de profesor la capacitățile individuale ale elevilor și se realizează diferențiat, în funcție de nevoile lor de comunicare. Dar e nevoie de un efort mai susținut. Situația s-ar putea *ameliora*, dacă elevii ar participa la mult mai multe și mai variate activități extracurriculare, realizate în limba română. Deși oportunitatea de comunicare există, ea nu este realizată plenar și nu dă rezultatele scontate.

Extinderea mediului de comunicare în afara lecțiilor, pe plan național, poate fi realizat prin organizarea taberelor de odihnă cu program educațional în limba română; organizarea concursurilor naționale la limba română (altele decît olimpiadele); participarea la emisiuni radio/tv, excursii în diferite localități/țări în care se comunică în limba română, activități de voluntariat la casele de copii, spitale etc.

5. CREȘTEREA OPORTUNITĂȚILOR PROFESIONALE PENTRU CADRELE DIDACTICE ALOLINGVE (PROFESORI DE ALTE DISCIPLINE) PRIN INTERMEDIUL FORMĂRII COMPETENȚELOR DE COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

5.1. Comunicarea eficientă în limba română

Comunicarea eficientă în limba română este importantă pentru sporirea oportunităților de colaborare și integrare în comunitatea educațională a fiecărui membru al acesteia. Din acest punct de vedere, este necesară acordarea sprijinului și a oportunităților de studiere a limbii române pentru managerii școlari și cadrele didactice de alte discipline. Redresarea situației în acest domeniu poate asigura condiții mai bune de activitate și avansare profesională pentru cadrele didactice alolingve, precum și o implicare mai activă a acestora în viața profesională. Cursurile de studiere a limbii române, atît prin contact direct, cît și la distanță, trebuie să fie oferite tuturor cadrelor didactice alolingve.

II. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE PROGRAMULUI

Scopul Programului

Scopul Programului îl constituie asigurarea condițiilor pentru îmbunătățirea competențelor de comunicare în limba română ale copiilor și elevilor din instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale.

Obiectivele generale

1. Implementarea modelelor de învățare a limbii române în instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale.
2. Modernizarea procesului de predare-învățare-evaluare la disciplina *Limba și literatura română* în învățământul primar, gimnazial și liceal.
3. Integrarea sociolingvistică a elevilor alolingvi prin studierea unor discipline școlare în limba română.
4. Extinderea mediului lingvistic de comunicare în limba română prin intermediul activităților extrașcolare.
5. Creșterea oportunităților profesionale pentru cadrele didactice alolingve (profesori de alte discipline) prin intermediul formării competențelor de comunicare în limba română.

III. OBIECTIVELE GENERALE ȘI OBIECTIVELE SPECIFICE. ACȚIUNI PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR

Obiectiv general 1. Implementarea modelelor de învățare a limbii române în instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale

Obiectiv specific 1.1. Dezvoltarea cadrului normativ și de politici

Acțiuni

1.1.1. Elaborarea Concepției didactice, în continuare Concepție, pentru învățarea limbii române de către copiii alolingvi, componenta *Limba română în instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale*.

1.1.2. Elaborarea Curriculumului la limba română (pentru grupele medie, mare și pregătitoare) în instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale.

Obiectiv specific 1.2. Asigurarea didactică și metodică a procesului de învățare a limbii române în instituțiile de educație timpurie

Acțiuni

1.2.1. Elaborarea ghidului de implementare a Curriculumului la limba română (pentru grupele medie, mare și pregătitoare) în instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale.

1.2.2. Elaborarea unui set de materiale diactice penru studierea limbii române (pentru grupele medie, mare și pregătitoare): fișe de lucru/ auxiliare didactice, dicționare ilustrate.

1.2.3. Editarea setului de materiale diactice penru studierea limbii române (pentru grupele medie, mare și pregătitoare): fișe de lucru/ auxiliare didactice, dicționare ilustrate.

1.2.4. Elaborarea și editarea materialelor audio și video penru studierea limbii române (pentru grupele medie, mare și pregătitoare).

1.2.5. Implementarea unui program de formare continuă a cadrelor didactice la metodică predării și învățării limbii române în instituțiile de educație timpurie.

Obiectiv general 2. Modernizarea procesului de predare-învățare-evaluare la disciplina Limba și literatura română în învățământul primar, gimnazial și liceal

Obiectiv specific 2.1. *Racordarea documentelor curriculare la instrumentele de politică lingvistică europene*

Acțiuni

2.1.1. Elaborarea Concepției didactice, în continuare Concepție, pentru predarea și învățarea limbii române de către elevii alolingvi, în corespundere cu CECRL, componenta *Limba și literatura română* în școlile cu instruire în limbile minorităților naționale.

2.1.2. Actualizarea Standardelor de eficiență a învățării pentru disciplina *Limba și literatura română* pentru școlile cu instruire în limbile minorităților naționale, în corespundere cu CECRL și Concepția.

2.1.3. Modernizarea Curriculumului școlar la disciplina *Limba și literatura română* pentru școlile cu instruire în limbile minorităților naționale, în corespundere cu CECRL, Concepția și Standardele de eficiență a învățării.

Obiectiv specific 2.2. *Eficientizarea sistemului de evaluare a competențelor de comunicare, în limba română, ale elevilor alolingvi*

Acțiuni

2.2.1. Elaborarea unui ghid metodologic pentru realizarea evaluării competențelor elevilor în baza CECRL.

Obiectiv specific 2.3. *Asigurarea procesului educațional cu manuale și suport curricular în baza standardelor și a curriculumului modernizat*

Acțiuni

2.3.1. Elaborarea și editarea manualelor pentru clasele I-XII la limba și literatura română pentru instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale, în baza curriculumului modernizat în corespundere cu CECRL.

2.3.2. Elaborarea auxiliarelor didactice la limba și literatura română pentru instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale, în baza curriculumului modernizat în corespundere cu CECRL.

2.3.3. Completarea bibliotecilor școlare din instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale cu literatură artistică, enciclopedii, dicționare, materiale audio și video în limba română, tehnica necesară (proiector, computer).

Obiectiv specific 2.4. *Modernizarea programelor de formare inițială a cadrelor didactice*

Acțiuni

2.4.1. Stabilirea unui Cadru de referință comun pentru toate instituțiile de învățământ superior privind formarea inițială a profesorilor de limba și literatura română din instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale. Corelarea cu Cadrul național al calificărilor privind formarea inițială a profesorilor de limba română ca limbă nonmaternă.

2.4.2. Evaluarea și actualizarea planurilor și programelor de formare inițială la *limba și literatura română* ca limbă nematernă.

2.4.3. Organizarea stagiilor de formare continuă pentru profesorii universitari specializați în didactica predării și învățării *Limbii și literaturii române* ca limbă nematernă, în vederea modernizării cursurilor respective.

2.4.4. Elaborarea Didacticii limbii române ca limbă nematernă.

Obiectiv specific 2.5. *Modernizarea programelor de formare continuă a cadrelor didactice*

Acțiuni

2.5.1. Elaborarea recomandărilor pentru diversificarea programelor de formare continuă în funcție de nevoile de formare ale cadrelor didactice din învățământul general.

2.5.2. Implementarea programelor de formare continuă pentru profesorii de limba și literatura română din instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale (pentru ciclul primar, gimnazial și liceal) în vederea modernizării procesului de învățare.

2.5.3. Implementarea unui program de formare pentru specialiștii responsabili la disciplină din cadrul Organului local de specialitate din domeniul învățământului.

Obiectiv general 3. Integrarea sociolingvistică a elevilor alolingvi prin studierea unor discipline școlare în limba română

Obiectiv specific 3.1. *Asigurarea cadrului legal, normativ și de politici pentru facilitarea integrării sociolingvistice a elevilor alolingvi prin studierea unor discipline școlare în limba română*

Acțiuni

- 3.1.1. Analiza experienței internaționale și a modelelor de studiere a unor discipline școlare în limba de stat / într-o limbă nonmaternă.
- 3.1.2. Elaborarea și aprobarea propunerii de politici publice pentru integrarea modelelor de predare a unor discipline școlare în limba română în instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale.
- 3.1.3. Adaptarea Planului-cadru pentru instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale în vederea predării unor discipline nonlingvistice în limba română, în conformitate cu politica publică adoptată.
- 3.1.4. Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 381 din 13 aprilie 2006 „Cu privire la condițiile de salarizare a personalului din unitățile bugetare” în vederea acordării sporului salarial profesorilor care predau unele discipline școlare nonlingvistice în limba română în instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale.

Obiectiv specific 3.2. *Implementarea modelelor de predare a unor discipline școlare în limba română*

Acțiuni

- 3.2.1. Monitorizarea și evaluarea procesului de predare-învățare a disciplinelor predate în limba română în instituțiile implicate.
- 3.2.2. Aprobarea planurilor individuale de activitate a instituțiilor implicate în proiect.
- 3.2.3. Organizarea seminarelor de evaluare a proiectului cu participarea profesorilor din școlile implicate.

Obiectiv specific 3.3. *Dezvoltarea resurselor umane în domeniul predării disciplinelor nonlingvistice în limba română prin aplicarea metodologiei CLIL*

Acțiuni

- 3.3.1. Pregătirea unui grup de formatori naționali în domeniul metodologiei CLIL (*Învățarea integrată a conținutului și limbii*) cu implicarea specialiștilor din alte țări.
- 3.3.2. Instruirea unui grup de formatori locali în domeniul metodologiei CLIL.
- 3.3.3. Organizarea programelor de formare continuă a profesorilor alolingvi încadrați în predarea unor discipline nonlingvistice în limba română.

3.3.4. Instituirea a 3 centre de mentorat în metodologia CLIL (Chișinău, Bălți, Unitatea teritorial-autonomă Găgăuzia).

3.3.5. Elaborarea cursurilor de instruire pentru formarea inițială la nivel de studii de licență pentru pregătirea specialiștilor în domeniul metodologiei CLIL.

3.3.6. Elaborarea și implementarea unui program de studii de masterat pentru pregătirea specialiștilor în domeniul metodologiei CLIL.

Obiectiv specific 3.4. *Asigurarea cu materiale didactice și metodologice a procesului de predare a unor discipline nonlingvistice în limba română (CLIL)*

Acțiuni

3.4.1. Elaborarea auxiliarelor didactice / fișelor de lucru și ghidurilor metodologice pentru disciplinele predate în limba română.

3.4.2. Editarea auxiliarelor didactice / fișelor de lucru și ghidurilor metodologice pentru disciplinele predate în limba română.

Obiectiv general 4: Extinderea mediului lingvistic de comunicare în limba română prin activități extrașcolare

Obiectiv specific 4.1. *Promovarea activităților extrașcolare în vederea extinderii mediului de comunicare în limba română*

Acțiuni

4.1.1. Organizarea concursurilor extrașcolare în limba română în instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale, la nivel local.

4.1.2. Organizarea taberelor de odihnă cu program educațional complex de imersiune în limba română pentru elevii alolingvi.

4.1.3. Organizarea, în colaborare cu asociațiile minorităților naționale, a evenimentelor comune (festivalul limbii române, *întâlniri* cu scriitori, poeți, *actori*, muzicieni, excursii, etc).

Obiectiv general 5. Creșterea oportunităților profesionale pentru cadrele didactice alolingve (profesori de alte discipline) prin intermediul formării competențelor de comunicare în limba română

Obiectiv specific 5.1. *Asigurarea condițiilor pentru formarea competențelor de comunicare în limba română pentru cadrele didactice alolingve*

Acțiuni

5.1.1. Organizarea cursurilor de studiere prin contact direct a limbii române pentru cadrele didactice și manageriale alolingve.

5.1.2. Îmbunătățirea competenței lingvistice a cadrelor didactice și manageriale alolingve prin instruirea la distanță.

IV. ETAPELE ȘI TERMENELE DE IMPLEMENTARE

Programul va fi implementat în perioada 2016-2020, în conformitate cu Planul de acțiuni anexat. În funcție de progresele înregistrate sau de eventualele decalări ale termenelor de realizare a activităților, Planul de acțiuni va fi actualizat anual.

V. RESPONSABILII PENTRU IMPLEMENTARE

Responsabilitatea principală pentru implementarea obiectivelor și acțiunilor specificate în Program este a Ministerului Educației. Ministerul Educației va asigura implicarea, în conformitate cu Planul de acțiuni, a instituțiilor competente: organele locale de specialitate în domeniul învățământului, instituțiile de formare inițială, prestatorii de servicii educaționale, partenerii din mediul organizațiilor neguvernamentale, partenerii media și donatorii locali și internaționali.

VI. ESTIMAREA GENERALĂ A COSTURILOR

Bugetul pentru Program, actualmente proiectat în Cadrul bugetar pe termen mediu pe anii 2016-2018, se constituie după cum urmează:

Acțiunile bugetate	Cadrul bugetar pe termen mediu, mii lei			Program bugetar
	2016	2017	2018	
Programul național pentru îmbunătățirea calității învățării limbii române în instituțiile de învățământ general cu instruire în limbile minorităților naționale.	605,6	579,4	512, 9	Servicii generale în educație

Surse de finanțare: Finanțarea va fi efectuată de la bugetul de stat, bugetele locale, precum și prin atragerea de granturi, sponsorizări și alte surse legale.

VII. REZULTATE SCOTATE. INDICATORI DE PROGRES ȘI PERFORMANȚĂ

În relație directă cu obiectivele trasate, rezultatele Programului vor viza: modificări ale cadrului normativ, Concepția didactică a disciplinei, documente de politici curriculare aprobate la Consiliul Național pentru Curriculum, aprobarea politicii publice, Planul-cadru ajustat, Curriculumul pentru învățarea limbii române în instituțiile de educație timpurie și Curriculumul școlar modernizat editat și repartizat în instituțiile cu instruire în limbile minorităților, Standarde actualizate, ghiduri metodologice elaborate, aprobate și editate, materiale auxiliare elaborate, materiale audio/video elaborate, programe și cadru de referință pentru formarea inițială elaborate, aprobate și implementate, cadre didactice instruite, biblioteci dotate cu materiale, specialiști și cadre didactice formate, cursuri de formare continuă aprobate și implementate, centre de instruire și mentorat instituite, cursuri de limba română.

Indicatorii de progres și performanță vor include:

- îmbunătățirea cadrului legal și normativ pentru sporirea calității procesului de învățare a limbii române în instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale;
- elaborarea și editarea Concepției didactice a învățării limbii române, a curriculumului și a materialelor didactice și metodologice pe niveluri de învățământ;
- modernizarea curriculumului școlar la limba și literatura română în instituțiile cu instruire în limbile minorităților, în corespundere cu CECRL, Concepția didactică a disciplinei și Standardele actualizate de eficiență a învățării;
- îmbunătățirea competențelor de comunicare ale elevilor alolingvi în limba română, demonstrată prin progresul realizat în cadrul evaluărilor naționale după clasa IV, IX și XII;
- număr de programe de formare oferite cadrelor didactice;
- număr de profesori care au beneficiat de programe de formare, inclusiv privind metodologia CLIL;
- modernizarea Planului-cadru în vederea încorporării modelelor de însușire a limbii române prin intermediul disciplinelor nonlingvistice;
- număr de activități extrașcolare în vederea extinderii mediului de comunicare în afara lecțiilor, pe plan național;

- 3 centre de mentorat instituite;
- asigurare cu literatură artistică, de referință, didactică și metodologică a instituțiilor cu instruire în limbile minorităților naționale;
- număr de programe / cursuri de învățare a limbii române oferite cadrelor didactice și manageriale alolingve;
- număr de profesori și manageri care au beneficiat de programe / cursuri;
- îmbunătățirea competențelor de comunicare în limba română ale cadrelor didactice și manageriale alolingve, demonstrată prin progresul realizat în cadrul evaluărilor pe final de programe / cursuri.

VIII. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI. PROCEDURI DE RAPORTARE

În contextul implementării prezentului Program, va fi desfășurat procesul de monitorizare a realizării acțiunilor și de evaluare a rezultatelor obținute.

Ministerul Educației va coordona toate acțiunile prevăzute în Program. Monitorizarea implementării se va face permanent. Anual, Ministerul Educației va publica rapoarte succinte de evaluare. Rapoartele vor analiza progresul realizat în implementarea Programului și vor conține, în funcție de necesitate, recomandările necesare pentru ajustarea Planului de acțiuni.

Pe finalul perioadei de implementare, Ministerul Educației va elabora un raport detaliat de evaluare a gradului de atingere a obiectivelor prevăzute de Program și a nivelului de realizare a acțiunilor preconizate. Gradul de atingere a rezultatelor scontate va fi evaluat în baza indicatorilor de progres și performanță.

Raportul de evaluare a gradului de atingere a obiectivelor prevăzute în Program va fi prezentat Guvernului anual, în vederea monitorizării și evaluării gradului de implementare.

Planul de acțiuni pentru realizarea programului este prezentat în Anexa 2.

PLANUL DE ACȚIUNI
privind implementarea Programului Național pentru îmbunătățirea calității învățării limbii române
în instituțiile de învățământ general cu instruire în limbile minorităților naționale
pentru anii 2016-2020

Scopul programului:

Asigurarea condițiilor pentru îmbunătățirea competențelor de comunicare în limba română ale copiilor și elevilor din instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale.

Obiective generale :

- Implementarea modelelor de învățare a limbii române în instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale.
- Modernizarea procesului de predare-învățare-evaluare la disciplina Limba și literatura română în învățământul primar, gimnazial și liceal.
- Integrarea sociolingvistică a elevilor alolingvi prin învățarea unor discipline școlare în limba română.
- Extinderea mediului lingvistic de comunicare în limba română prin intermediul activităților extrașcolare.
- Creșterea oportunităților profesionale pentru cadrele didactice alolingve (profesori de alte discipline) prin intermediul formării competențelor de comunicare în limba română.

Nr. crt.	Acțiuni	Responsabili pentru implementare	Termene de realizare	Costuri, MDL					Indicatori de performanță
				5	6	7	8	9	
1	2	3	4	2016	2017	2018	2019	2020	10
Obiectivul general 1. Implementarea modelelor de învățare a limbii române în instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale.									
Obiectivul specific 1.1. Dezvoltarea cadrului normativ și de politici.									
1.1.1.	Elaborarea Concepției didactice pentru învățarea limbii române de către copiii alolingvi, componenta <i>Limba română în instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale.</i>	Ministerul Educației	Trimestrul II, 2016						Document aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
1.1.2.	Elaborarea Curriculumului la limba română (pentru grupele medie, mare și pregătitoare) în instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale.	Ministerul Educației	Trimestrele III-IV, 2016	20000					Document aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum
Obiectiv specific 1.2. Asigurarea didactică și metodică a procesului de învățare a limbii române în instituțiile de educație timpurie.									
1.2.1.	Elaborarea ghidului de implementare a Curriculumului la limba română (grupele medie, mare și pregătitoare) în instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale.	Ministerul Educației	Trimestrele I-II, 2017		50000				Ghid metodologic aprobat

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
1.2.2.	Elaborarea setului de materiale didactice pentru studierea limbii române (grupele medie, mare și pregătitoare): fișe de lucru/ auxiliare didactice, dicționare ilustrate.	Ministerul Educației	Trimestrele IV, 2017 – IV, 2018		70000	10000			Materiale didactice elaborate
1.2.3.	Editarea setului de materiale didactice pentru studierea limbii române (grupele medie, mare și pregătitoare): fișe de lucru/ auxiliare didactice, dicționare ilustrate.	Ministerul Educației	Trimestrele IV, 2018-IV, 2019			100000	100000		Materiale didactice editate

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
1.2.4.	Elaborarea și editarea materialelor audio și video pentru studierea limbii române (grupele medie, mare și pregătitoare).	Ministerul Educației	Trimestrele II-2019-II, 2020				200000	200000	Material audio/video elaborat
1.2.5.	Implementarea unui program de formare continuă a cadrelor didactice la metodica predării și învățării limbii române în instituțiile de educație timpurie.	Ministerul Educației	Trimestrul III-IV, 2018			200000			Programe elaborate și aprobate. Cca 200 cadre didactice instruite

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
Obiectiv general 2. Modernizarea procesului de predare-învățare-evaluare la disciplina <i>Limba și literatura română</i> în învățământul primar, gimnazial și liceal.									
Obiectiv specific 2.1. Racordarea documentelor curriculare la instrumentele de politică lingvistică europene.									
2.1.1.	Elaborarea Concepției didactice pentru predarea și învățarea limbii române de către elevii alolingvi, în corespundere cu CECRL, componenta <i>Limba și literatura română în școlile cu instruire în limbile minorităților naționale.</i>	Ministerul Educației	Trimestrul I, 2016						Concepție elaborată și aprobată

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
2.1.2.	Actualizarea Standardelor de eficiență a învățării pentru disciplina <i>Limba și literatura română</i> pentru școlile cu instruire în limbile minorităților naționale, în corespundere cu CECRL și Concepția.	Ministerul Educației	Trimestrul II, 2016						Standarde actualizate
2.1.3.	Modernizarea Curriculumului școlar la disciplina Limba și literatura română pentru școlile cu instruire în limbile minorităților naționale, în corespundere cu CECRL, Concepția și Standardele de eficiență a învățării.	Ministerul Educației	Trimestrele III-IV, 2016	50000					Document aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
Obiectiv specific 2.2. Eficientizarea sistemului de evaluare a competențelor de comunicare în limba română ale elevilor alolingvi.									
2.2.1.	Elaborarea unui ghid metodologic pentru realizarea evaluării competențelor elevilor în baza CECRL.	Ministerul Educației	Trimestrele I-II, 2017		50000				Ghid metodologic elaborat și aprobat
Obiectiv specific 2.3. Asigurarea procesului educațional cu manuale și suport curricular în baza standardelor și a curriculumului modernizat.									
2.3.1.	Elaborarea și editarea manualelor pentru clasele I-XII la limba și literatura română pentru instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale, în baza curriculumului modernizat în corespundere cu CECRL.	Ministerul Educației	Începînd cu trimestrul III, 2017, anual, conform planului Fondului de manuale		100000	100000	100000	100000	Manuale elaborate și editate

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
2.3.2.	Elaborarea auxiliarelor didactice la limba română pentru instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale, în baza curriculumului modernizat în corespundere cu CECRL	Ministerul Educației	Începînd cu trimestrul III, 2017, anual, conform planului Fondului de manuale		50000	50000	50000	50000	Mmateriale didactice elaborate și editate
2.3.3	Completarea bibliotecilor școlare din instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale cu literatură artistică, enciclopedii, dicționare, materiale audio și video în limba română, tehnica necesară (proiector, computer).	Ministerul Educației	Începînd cu trimestrul III, 2018			150000	150000	150000	Biblioteci dotate cu materiale și echipament.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
Obiectiv specific 2.4. Modernizarea programelor de formare inițială a cadrelor didactice									
2.4.1.	Stabilirea unui Cadru de referință comun pentru toate instituțiile de învățământ superior privind formarea inițială a profesorilor de limba și literatura română din instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale. Corelarea cu Cadrul național al calificărilor privind formarea inițială a profesorilor de limba română ca limbă nonmaternă.	Ministerul Educației	Trimestrul I, 2018						Cadru de referință stabilit și aprobat

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
2.4.2.	Evaluarea și actualizarea planurilor și programelor de formare inițială la <i>Limba și literatura română</i> ca limbă nematernă.	Ministerul Educației	Trimestrele II- 2018			20000			Recomandări elaborate, Planuri și programe actualizate
2.4.3	Organizarea stagiilor de formare continuă pentru profesorii universitari specializați în didactica predării și învățării Limbii și literaturii române ca limbă nematernă, în vederea modernizării cursurilor respective.	Ministerul Educației	Începînd cu trimestrul I, 2019				50000	50000	
2.4.4.	Elaborarea Didacticii limbii și literaturii române ca limbă nematernă.	Ministerul Educației	Trimestrele III-IV, 2018			60000			Material elaborat și aprobat

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
2.4.4.	Organizarea stagiilor de formare continuă pentru profesorii universitari specializați în metodică predării și învățării <i>Limbii și literaturii române</i> ca limbă nonmaternă, în vederea modernizării cursurilor respective.	Ministerul Educației	Anual, începând cu I, 2019				50000	50000	Nr. de profesori formați Nr de programe organizate
Obiectiv specific 2.5. Modernizarea programelor de formare continuă a cadrelor didactice									
2.5.1.	Elaborarea recomandărilor pentru diversificarea programelor de formare continuă în funcție de nevoile de formare ale cadrelor didactice din învățământul general.	Ministerul Educației	Începând cu trimestrul I, 2019 – anual				5000	5000	Recomandări elaborate Programe actualizate

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
2.5.2.	Implementarea programelor de formare continuă pentru profesorii de limba și literatura română din instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale (pentru ciclul primar, gimnazial și liceal) în vederea modernizării procesului de învățare.	Ministerul Educației	Trimestrele I-IV, 2018, anual			100000	100000	100000	Cca 200 de cadre didactice instruite anual
2.5.3.	Implementarea unui program de formare pentru specialiștii responsabili la disciplină din cadrul Organului local de specialitate din domeniul învățământului.	Ministerul Educației	Trimestrul III, 2017		70000				Nr. de specialiști formați

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
Obiectiv general 3. Integrarea sociolingvistică a elevilor alolingvi prin studierea unor discipline școlare în limba română.									
Obiectiv specific 3.1. Asigurarea cadrului legal, normativ și de politici pentru facilitarea integrării sociolingvistice a elevilor alolingvi prin studierea unor discipline școlare în limba română.									
3.1.1.	Analiza experienței internaționale și a modelelor de studiere a unor discipline școlare în limba română / într-o limbă nonmaternă.	Ministerul Educației	Trimestrul II 2016	70000					Analiza efectuată
3.1.2.	Elaborarea și aprobarea propunerii de politici publice pentru integrarea modelelor de predare a unor discipline școlare în limba română în instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale.	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2016						Propuneri elaborate.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
3.1.3.	Adaptarea Planului-cadru pentru instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale în vederea predării unor discipline nonlingvistice în limba română în conformitate cu politica publică adoptată.	Ministerul Educației	Trimestrele I-II, 2017						Plan-cadru adaptat și aprobat

3.1.4.	<p>Modificarea Hotărîrii Guvernului nr. 381 din 13 aprilie 2006 „Cu privire la condițiile de salarizare a personalului din unitățile bugetare ” în vederea acordării sporului salarial profesorilor care predau unele discipline școlare nonlingvistice în limba română în instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale.</p>	Ministerul Educației	Trimestru I, 2017							Hotărîre elaborată și aprobată
--------	--	----------------------	-------------------	--	--	--	--	--	--	--------------------------------

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
Obiectiv specific 3.2. Implementarea modelelor de predare a unor discipline școlare în limba română									
3.2.1.	Monitorizarea și evaluarea procesului de predare-învățare a disciplinelor predate în limba română în instituțiile implicate.	Ministerul Educației	Anual	50000	50000	50000	50000	50000	Raport prezentat
3.2.2.	Aprobarea planurilor individuale de activitate a instituțiilor implicate în proiect.	Ministerul Educației	Anual, trimestrul III						Planuri aprobate
3.2.3.	Organizarea seminarelor de evaluare a proiectului cu participarea profesorilor din școlile implicate.	Ministerul Educației	Anual, trimestrul III-IV	70000	70000	70000	70000	70000	Seminare organizate Raport anual

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
Obiectiv specific 3.3. Dezvoltarea resurselor umane în domeniul predării disciplinelor nonlingvistice în limba română prin aplicării metodologiei CLIL									
3.3.1.	Pregătirea unui grup de formatori naționali în domeniul metodologiei CLIL cu implicarea specialiștilor din alte țări.	Ministerul Educației	Trimestrele II-III, 2017		50000				20 de specialiști formați
3.3.2.	Instruirea unui grup de formatori locali în domeniul metodologiei CLIL.	Ministerul Educației	Trimestrele III -IV, 2017		100000				Nr. de cadre formate
3.3.3	Organizarea programelor de formare continuă a profesorilor alolingvi încadrați în predarea unor discipline nonlingvistice în limba română.	Ministerul Educației	Anual	70000	70000	100000	100000	100000	Cadre didactice formate din instituțiile implicate

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
3.3.4	Instituirea a 3 centre de mentorat în metodologia CLIL (Chișinău, Bălți, Unitatea teritorial-autonomă Găgăuzia).	Ministerul Educației	Trimestrele II, 2018-2020			100000	100000	100000	3 centre dotate cu materiale și echipament
3.3.5.	Elaborarea și implementarea cursurilor de instruire pentru formarea inițială la nivel de studii de licență pentru pregătirea specialiștilor în domeniul metodologiei CLIL.	Ministerul Educației	Elaborare - Trimestrele III-IV, 2017 Implementare 2018 - 2019						Document elaborat de UPS „Ion Creangă” și implementat în universități.
3.3.6.	Elaborarea și implementarea unui program de studii de masterat pentru pregătirea specialiștilor în domeniul metodologiei CLIL.	Ministerul Educației	Trimestrele III-IV, 2018 Implementare 2019-2020						Program elaborat și implementat.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
Obiectiv specific 3.4. Asigurarea cu materiale didactice și metodologice a procesului de predare a unor discipline nonlingvistice în limba română (CLIL)									
3.4.1.	Elaborarea auxiliarelor didactice / fișelor de lucru și ghidurilor metodologice pentru disciplinele predate în limba română.	Ministerul Educației	Anual	100000	70000	70000	70000	70000	Materiale elaborate
3.4.2.	Editarea auxiliarelor didactice / fișelor de lucru și ghidurilor metodologice pentru disciplinele predate în limba română.	Ministerul Educației	Începînd cu trimestrele III-IV, 2016	75,600	70000	70000	70000	70000	Materiale editate

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
Obiectiv general 4. Extinderea mediului lingvistic de comunicare în limba română prin activități extrașcolare.									
Obiectiv specific 4.1. Promovarea activităților extrașcolare în vederea extinderii mediului de comunicare în limba română.									
4.1.1.	Organizarea concursurilor extrașcolare în limba română în instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale, la nivel local.	Ministerul Educației	Anual	50000	50000	50000	50000	50000	Activități desfășurate
4.1.2.	Organizarea taberelor de odihnă cu program educațional complex de imersiune în limba română pentru elevii alolingvi.	Ministerul Educației	Anual		200000	200000	200000	200000	Cca 200 elevi anual

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
4.1.3.	Organizarea în colaborare cu asociațiile minorităților naționale a evenimentelor comune (festivalul limbii române, întâlniri cu scriitori, poeți, actori, muzicieni, excursii, etc.).	Ministerul Educației	Anual	80000	80000	80000	80000	80000	Activități desfășurate în colaborare cu Biroul Relații Interetnice

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				2016	2017	2018	2019	2020	
Obiectiv general 5. Creșterea oportunităților profesionale pentru cadrele didactice alolingve (profesori de alte discipline) prin intermediul formării competențelor de comunicare în limba română									
Obiectiv specific 5.1. Asigurarea condițiilor pentru formarea competențelor de comunicare în limba română pentru cadrele didactice alolingve.									
5.1.1.	Organizarea cursurilor de studiere prin contact direct a limbii române pentru cadrele didactice și manageriale alolingve.	Ministerul Educației	Anual		150000	150000	150000	150000	Număr de persoane instruite Număr de progr. organizate
5.1.2.	Îmbunătățirea competenței lingvistice a cadrelor didactice și manageriale alolingve prin instruirea la distanță.	Ministerul Educației	Anual		100000	100000	100000	100000	Număr de persoane instruite Nr de progr. organizate
				605000	1269400	1602900	1174500	1164500	